

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjælte

PROFESJONSFAGLIG VEILEDNING FOR NYUTDANNEDE LÆRERE

Trøndelag fylkeskommune

INNHold

Formål	1
Målgruppe	1
Begrepsavklaringer.....	1
Forankring og samarbeid.....	2
Hvorfor veiledning er viktig	2
Veilederordningens tre deler	2
Videreutdanning for veiledere	3
Fellessamlinger	4
Innholdet i fellessamlingene	5
Rolleavklaring og grad av forpliktelse.....	5
Organisering på den enkelte skole – lokalt arbeid	6
Fire punkter danner grunnlag for veiledning av nyutdannede lærere	7
Prinsipper og forpliktelser for profesjonsfaglig veiledning av nyutdannede lærere	8

Formål

Formålet med veilederen er å:

- Gi videregående skoler i Trøndelag en felles ramme for veilederordningen.
- Lage en strukturert og målrettet plan for arbeidet.

Veilederen for Trøndelag bygger på Kunnskapsdepartementets Prinsipper og forpliktelser for profesjonsfaglig veiledning for nyutdannede lærere i barnehage og skole. Veilederen skal gi klar oversikt over:

- Hvem som har ansvar for veiledningen av nyutdannede lærere
- Organisering av samlinger og veiledning i skolen
- Prinsipper og forpliktelser for gjennomføring av veiledning
- Plan for kompetanseutvikling

Målgruppe

Målgruppen er nyutdannede lærere i de to første arbeidsårene. Trøndelag fylkeskommune inkluderer også lærere som jobber i skolen mens de tar praktisk pedagogisk utdanning.

Begrepsavklaringer

Nyutdannet lærer: En lærer som jobber fast eller midlertidig de to første årene etter endt utdanning.

Kvalifisert veileder: En lærer som har formell veilederkompetanse, nødvendig fagkompetanse og minst tre års erfaring som lærer.

Profesjonsfaglig veiledning: En planlagt, systematisk og strukturert prosess, individuelt og i gruppe, som følger prinsippene for profesjonsfaglig veiledning.

Veiledningsordning: Et lokalt forankret system for alle nyutdannede lærere i videregående skole og opplæring.

Forankring og samarbeid

Profesjonsfaglig veiledning for nyutdannede er en del av et system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole. Kunnskapsdepartementet har sammen med organisasjoner for barnehage, skole og høyere utdanning laget [prinsipper og forpliktelser for profesjonsfaglig veiledning](#) for nyutdannede lærere. Disse er en del av arbeidet med et [helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling](#). Den nasjonale rammen er utarbeidet i samarbeid med partene i arbeidslivet.

I Trøndelag samarbeider NTNU og Nord universitet om å planlegge og gjennomføre veiledningsordningen. Ordningen er også drøftet med hovedtillitsvalgte.

Hvorfor veiledning er viktig

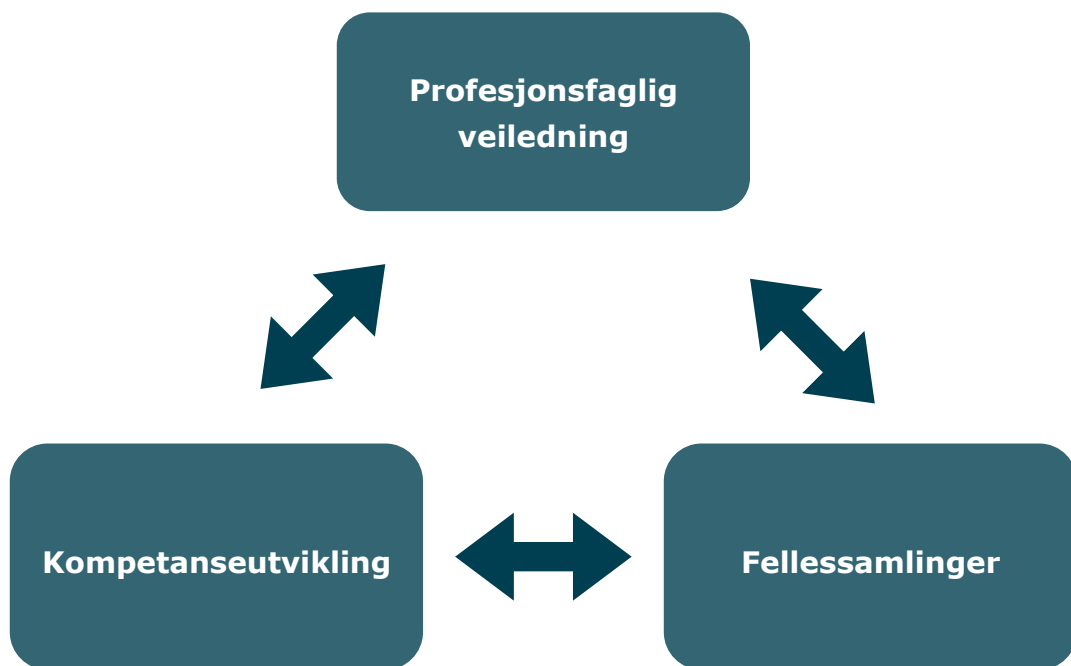
Profesjonsfaglig veiledning er viktig for å gi nyutdannede lærere en trygg start i yrket. Den gir støtte til å mestre arbeidssituasjonen og utvikle faglig kompetanse. Nyutdannede lærere er en ressurs i det profesjonsfaglige fellesskapet, og veiledningen bidrar også til at de kan delta aktivt i utviklingen av skolen. (Strategi for kompetanse- og karriereutvikling s. 11)

Veilederordningens tre deler

Veilederordningen har tre deler som inngår i skolens helhetlige arbeid med kompetanseutvikling:

- **Kompetanseutvikling for veiledere**
- **Profesjonsfaglig veiledning**
- **Fellessamlinger**

Ansvar for disse delene er fordelt mellom skoleeier, skoleleder, veileder og lærerutdanningene ved NTNU og Nord universitet. Hver del har egne mål og ansvarlige aktører, men de henger sammen og styrker veilederrollen i skolen.

Kompetanseutvikling veiledere: Skoleleder, skoleeier og lærerutdanningene har ansvar for å tilrettelegge for veileders faglige utvikling.

Profesjonsfaglig veiledning: Skoleleder har et system for avsatt tid til veiledning for nyutdannede lærere i sine to første år i yrket.

Fellessamlinger: Skoleeier organiserer fellessamlinger i partnerskap med NTNU og Nord universitet for nyutdannede lærere og veilederne deres.

Videreutdanning for veiledere

Veileder bør ha formell veilederkompetanse for å gi god profesjonsfaglig veiledning. Veileder bør være en kollega som har pedagogisk utdanning og minst tre års erfaring som lærer. Gjennom veilederutdanningen er veileder utstyrt med begreper, teori, forskningsbasert kunnskap, ulike metoder og tilnærminger, refleksjons- og samtaleteknikker. Veilederkompetansen kan brukes aktivt i skolens arbeid med kvalitetsutvikling.

Nord universitet og NTNU tilbyr videreutdanning innen veiledning. Innholdet i kurset er tilpasset videregående opplæring for studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram. Kurset består av to moduler på 15 studiepoeng hver. Studentene kan kombinere moduler fra begge utdanningsstedene over tid. Det anbefales å ta mellom 15 – 30 studiepoeng for å kunne praktisere som kvalifisert veileder.

Fellessamlinger

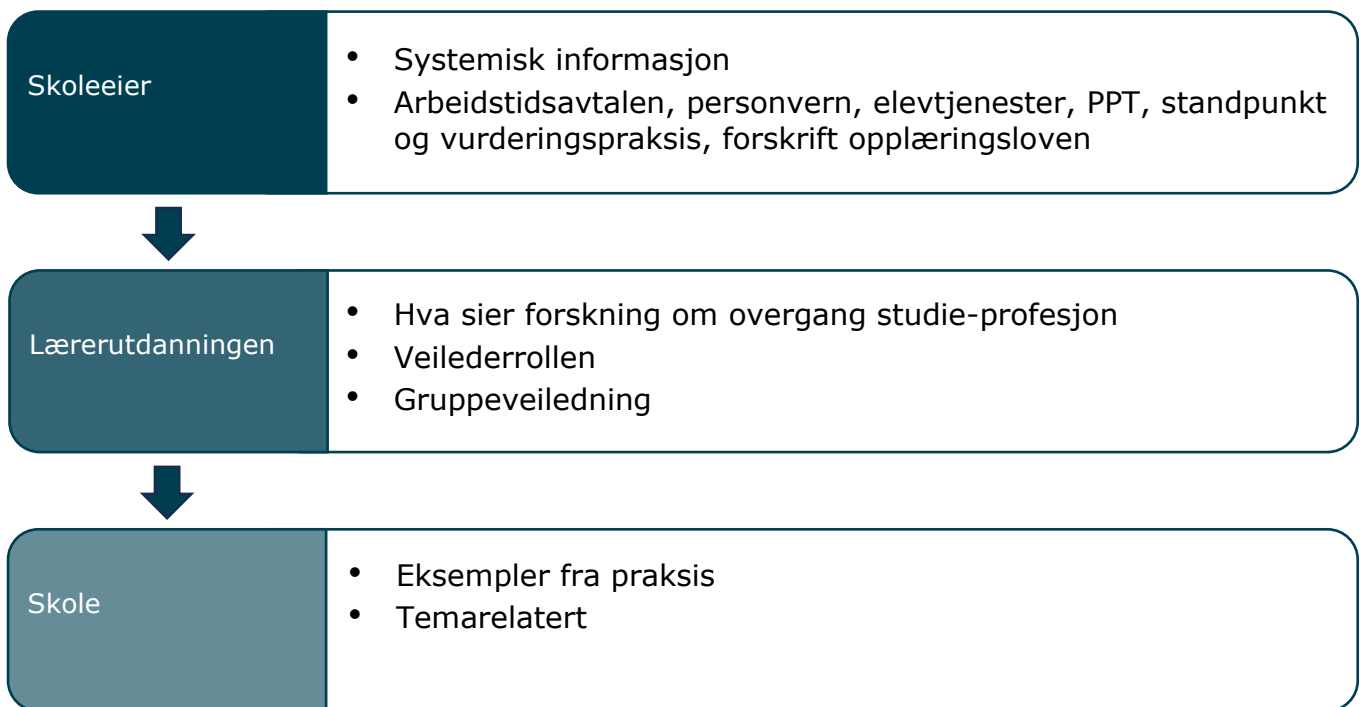
Skoleeier organiserer fellessamlinger for nyutdannede lærere i videregående opplæring og veilederne deres. Fellessamlingene planlegges og gjennomføres i samarbeid med universitetene i regionen, NTNU og Nord universitet. I tillegg kan enkelte tema bli tilbudt som webinar.

Det er ønskelig at veilederne deltar sammen med nyutdannede ved deler av de fysiske fellessamlingene. Plan for innhold og dato for samlingene kan variere fra år til år, og blir gjort tilgjengelig tidlig i høstsemesteret.

Innholdet i fellessamlingene

Det kan være nyttig å dele det inn i tre deler:

Skoleeier forteller om skolens system og organisering. Eksempler kan være arbeidstidsavtale, etiske retningslinjer og personvern, vurderingspraksis.

Samarbeidspartnerne fra universitetene forteller om forskning rundt overgangen av studie til yrkesliv. Hvordan vanlige utfordringer kan håndteres med støtte fra veileder.

Skolen bidrar med erfaringsdeling knyttet til tema, der det er mulig.

Rolleavklaring og grad av forpliktelse

Skoleeier skal:

- Lage en plan for veiledning i samarbeid med skolelederne og lærerutdanningsinstitusjonene, basert på de nasjonale prinsippene.
- Legge til rette for kompetanseutvikling i samarbeid med skoleledelse og lærerutdanningene ved NTNU og Nord universitet.
- Holde tett kontakt med skoler og universiteter for gjennomføring og videre planlegging av veilederordningen.
- Søke om tilskudd til veiledning og fordele midlene etter hvor mange nyutdannede lærere skolene har meldt inn.

Skoleleder skal:

- Ta godt vare på nyutdannede lærere.
- Ha et forpliktende system med avsatt tid til profesjonsfaglig veiledning i lærerens to første år.
- Finne og rekruttere kvalifiserte veiledere.
- Legge til rette for at veileder og nyutdannet lærer bruker ordningen og deltar i evalueringen.
- Melde inn antall nyutdannede lærere innen fristen, og bruke tildelte midler riktig.

Veileder skal:

- Planlegge og gjennomføre veiledning til avtalt tid i samarbeid med ledelsen og den nyutdannede.
- Delta på faglige samlinger og i evaluering av veilederordningen.
- Utvikle sin kompetanse som veileder.

Nyutdannet lærer skal:

- Delta i veiledningstilbudet de to første årene i yrket.
- Bidra med sin kompetanse inn i profesjonsfellesskapet.
- Delta på faglige fellessamlinger.
- Delta i evalueringen av veilederordningen.

Økonomi

Skoleeier dekker utgifter knyttet til fellessamlinger. Skolene-betaler selv for vikar og reise. Ressurser til veiledning på skolene dekkes fra nasjonale tilskudd og skoleeier.

Organisering på den enkelte skole – lokalt arbeid

Det viktigste arbeidet med veiledningsarbeidet foregår på hver enkelt skole. Skolen må tilpasse veiledningen som bør ha både uformelle og planlagte samtaler. Det kan være nyttig å lage en veiledningskontrakt mellom rektor, veileder og nytilsatt som avklarer formål, struktur (hyppighet) og innhold på veiledningen ved skolen det første året. En årsplan med viktige punkter kan være et godt verktøy.

Veiledningen bør gjøres av en trygg og støttende kollega der partene er trygge på hverandre og det er gjensidig tillit og respekt. Opplevelser og følelser skal tas på alvor. I tillegg til samtaler kan det også være nyttig at den nyutdannede får observere veileder eller erfarne lærere i undervisningssituasjoner.

Fire punkter danner grunnlag for veiledning av nyutdannede lærere

Prinsipper og forpliktelser for profesjonsfaglig veiledning av nyutdannede lærere

Prinsipper for innhold

Profesjonsfaglig veiledning:

- Skaper en god overgang og sammenheng mellom kvalifiseringen som skjer i utdanningen og videre profesjonsutvikling i yrket.
- Er basert på forskning og erfaringsbasert kunnskap om veiledning for nyutdannede lærere og betydningen av videre profesjonsutvikling i yrket.
- Videreutvikler den nyutdannedes profesjonsfaglige kompetanse og praksis.
- Inkluderer, anerkjenner og bruker den nyutdannede som ressurs og bidragsyter i profesjonsfellesskapet.
- Motiverer den nyutdannede til videre profesjonsfaglig utvikling og til å bli værende i yrket.
- Ses i sammenheng med øvrige kompetansetiltak i barnehage og skole.
- Tilpasses den nyutdannedes forutsetninger og behov.

Prinsipper for gjennomføring

Profesjonsfaglig veiledning:

- Gjennomføres og prioriteres på en systematisk måte de to første yrkesårene
 - gjennom avsatt tid til planlegging og gjennomføring hos både veiledere og nyutdannede
 - etter en strukturert og målrettet plan
 - med en hyppighet og et omfang som bidrar til læring og utvikling
 - både individuelt og i grupper
- Utføres fortrinnsvis av kvalifiserte veiledere.
- Bør fortrinnsvis gjennomføres av veileder som ikke har formelt lederansvar for den nyutdannede.

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

www.trondelagfylke.no